

שיקולי פסיקה בעתות חירום הרב יגאל קמינצקי ראש מרכז תורה ומדינה

בס"ד

דברים כד/יד

לֹא־תַעֲשֶׂה שְׂכִיר עֲבִי וְאֶבְיֹן מֵאַחֶיךָ אִם מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ: (טו) בְּיוֹמוֹ תִּתֶנּוּ שְׂכָרוֹ וְלֹא־תִבּוֹא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ כִּי עֲבִי הוּא וְאֶלְיֹי הוּא נִשָּׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל־הַשֵּׁם וְהָיָה בְּךָ חָטָא:

גמ' בבא מציעא קיא/ב:

...ואליו הוא נשא את נפשו, מפני מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה - לא על שכרו? דבר אחר: ואליו הוא נשא את נפשו - כל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נפשו ממנו. ...וכן כתיב כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח.

רש"י ד"ה ואליו הוא נושא

כל עצמו הוא מוסר נפשו עליו, לעלות בכבש גבוה וסיכן בעצמו ליפול, ולתלות באילן כשעלה עליו למסוק זיתים, ולגדור תמרים ומסר נפשו עליו למיתה, שמא יפול מן הכבש או מן האילן.

שו"ת נודע ביהודה יורה דעה י

כל העוסקים בזה [בציד] צריכין להיכנס ביערות ולהכניס עצמם בסכנות גדולות במקום גדודי חיות ורחמנא אמר ונשמרתם מאוד לנפשותיכם ... ומי שהוא עני ועושה זו למחייתו לזה התורה התירה כמו כל סוחרי ימים מעבר לים שכל מה שהוא לצורך מחייתו ופרנסתו אין ברירה והתורה אמרה ואליו הוא נושא את נפשו ואמרו רז"ל מפני מה עלה בכבש ונתלה באילן ומסר עצמו למיתה לא על שכרו כו' ...

שו"ת משפט כהן קמג בסוגיה זו:

...אין הכונה במקום סכנה גמורה או ספק קרוב, שהוא איסור גדול שיכנס בזה בשביל פרנסה, אלא חשש רחוק.

ספר הכוזרי מאמר ה

כג. אמר החבר: ... אבל הסכנה בים וביבשה אינה נכנסת באמרו: לא תנסו את ה' אלהיכם, אך סכנה שהוא מסוכן כמו מי שתהיה לו סחורה מקוה שירויח בה.

שיקולי פסיקה בעתות חירום הרב יגאל קמינצקי ראש מרכז תורה ומדינה

שולחן ערוך אורח חיים רי"ט/ז

באשכנז וצרפת אין מברכין כשהולכין מעיר לעיר, שלא חייבו אלא בהולכי מדברות דשכיחי ביה חיות רעות ולסטים; ובספרד נוהגים לברך, מפני שכל הדרכים בחזקת סכנה; ומיהו בפחות מפרסה אינו מברך, ואם הוא מקום מוחזק בסכנה ביותר, אפילו בפחות מפרסה.

04/20 Ynet .x

בשנת 2019 טיפלו מתנדבי זק"א בכ- 130 אירועים של קשישים, ערירים ואנשים בודדים שנמצאו במצב ריקבון. "כיום אנחנו בזק"א מטפלים כל שבוע בממוצע של שלושה ארבעה מקרים של גלמודים שאנחנו מוצאים אותם במצב של איבוד צלם אנוש", מספר יהודה משי זהב, יו"ר ארגון זק"א. המתנדבים שלנו טיפלו בסופ"ש בגופה בריקבון מתקדם. כאשר הגיעו גילו ילדה מוגבלת שכלית שישבה למעלה משבוע על יד גופת אמה וניסתה להאכיל ולדבר איתה.

"פסיכואקטואליה" ירחון הסתדרות הפסיכולוגים בישראל גיליון ינואר 2014

הבדידות שכיחה במיוחד בקרב צעירים מתחת לגיל 25 ובוגרים מעל גיל 65. מחקרים שהתפרסמו ב Hawkey et al מצביעים על כך שבדידות הינה גורם המשפיע על היבטים פסיכולוגיים ופסיכולוגיים. עליה בלחץ הדם הסיסטולי, פגיעה באיכות השינה, פגיעה באיזון ההורמונלי, ירידה ביעילות המערכת החיסונית סיכון גבוה יותר להתדרדרות קוגניטיבית, דמנטיה ואלצהיימר ומהווה גורם סיכון לתמותה תחושת מצוקה, סימפטומים דיכאוניים, מחשבות אובדניות והתנהגויות אובדניות. קיים קשר הדדי בין בדידות לבין דיכאון, אשר מזינים זה את זה.

ב. ד"ר ג'וליאן הולט-לנסטד, מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת יאנג בירגהם,

יוטה וחוקרים נוספים הובא בערוץ הבריאות

מדינות רבות בעולם מתמודדות עם מה שמכונה "מגפת בדידות", כאשר בארה"ב בלבד ישנם כ-42 מיליון מבוגרים מעל גיל 45 שסובלים מבדידות כרונית. טוענת כי **בידוד** חברתי מהווה איום משמעותי לבריאות הציבור ועשוי להיות אף **קטלני יותר מהשמנת יתר**. מדובר בסקירה הנרחבת ביותר שנעשתה בנושא – החוקרים האמריקאים בחנו 218 מחקרים קודמים על ההשפעות של בידוד חברתי ובדידות בקרב קרוב ל-4 מיליון אנשים. המחקרים שנבדקו נעשו בעיקר בצפון אמריקה, אך גם באירופה, אסיה ואוסטרליה. הם מצאו כי אנשים בודדים נמצאים בסיכון גבוה יותר ב-50 אחוז למוות מוקדם, בהשוואה לאנשים בעלי קשרים חברתיים. לשם ההשוואה, השמנת-יתר מעלה את הסיכון למוות מוקדם לפני גיל 70 בכ-30 אחוז. בנוסף, הם מצאו חפיפה בין קיום קשרים חברתיים וסיכון מופחת ב-50 אחוז למוות מוקדם. מחברת המחקר טוענת כי **חיבור**

שיקולי פסיקה בעתות חירום הרב יגאל קמינצקי ראש מרכז תורה ומדינה

לאנשים מבחינה חברתית נחשב לצורך אנושי בסיסי, החיוני להישרדות ולרווחתם הנפשית והגופנית של בני אדם.

08.17 "פראמולין" מגזין מקצועי לרוקחים.

המחקר הדגים כי בדידות, בידוד חברתי ומגורים לבד, היו קשורים כולם עם סיכון מוגבר למוות מוקדם...היה שווה או אף גדול יותר מזה הקשור להשמנה וגורמי סיכון משמעותיים אחרים. כשאחד מתוך כל חמישה מקרי מוות בקרב בוגרים נובע מהשמנת יתר.

רמב"ם הלכות מלכים ה/א

אין המלך נלחם תחלה אלא מלחמת מצוה, ואי זו היא מלחמת מצוה זו מלחמת שבעה עממים, ומלחמת עמלק, ועזרת ישראל מיד צר שבה עליהם, ואחר כך נלחם במלחמת הרשות והיא המלחמה שנלחם עם שאר העמים כדי להרחיב גבול ישראל ולהרבות בגדולתו ושמעו

גמ' שבועות לה/ב

אמר שמואל: מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא לא מיענשא, שנאמר: כרמי שלי לפני האלף לך שלמה למלכותא דרקיעא, ומאתים לנוטרים את פריו למלכותא דארעא....

חידושי הרשב"א שם:

האלף לך שלמה...ומאתים לנוטרים את פריו מלכותא דארעא שיכול להרגן בדיני המלכות והוא חלק חד משיתא, וכן פי' הרב רבנו מאיר הלוי ז"ל לבי"ב מאות מאתים חלק ששי.

רמב"ם הלכות מלכים ז/ד

במה דברים אמורים שמחזירין אנשים אלו מעורכי המלחמה במלחמת הרשות, אבל במלחמת מצוה הכל יוצאין ואפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה.

אגרות הראיה ג / תתקמד

עוד יש לומר שכ"ז שהיחיד עומד במערכה בכלל הציבור חל עליו חובת ציבור דדוחה פ"ג, שהיא דוחה כל המצות, ק"ו דכל המצות נדחים מפניה....